

Sadık DURSUN*
Elif KARAGÜN**

Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma

Assessment of Occupational Anxiety Levels of Preservice Teachers: A Research on The Students in Their Final Year at The School of Physical Education and Sports at Kocaeli University

Özet

Bu araştırma; Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü son sınıfta okuyan öğretmen adaylarının mesleğe başlama öncesi süreçte mesleki kaygı taşıyıp taşımadıkları, mesleki kaygı var ise; yaş, aylık gelir, akademik başarı, cinsiyet ve mezun olduğu okul türüne göre değerlendirmek amacıyla yapılmıştır. Bu amaçla Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü son sınıfına devam eden 68 öğretmen adayı araştırma kapsamına alınmıştır. Sosyo demografik özelliklerin yanı sıra; mesleki kaygı düzeylerinin belirlendiği Öğretmenlik Adayı Kaygı Ölçeği uygulanmıştır. Sonuç olarak, öğrencilerin sosyo demografik özellikleri açısından görev merkezli kaygı, öğrenci merkezli kaygı ve ben merkezli kaygı yönünden; ekonomik durum, akademik ortalama, mezun oldukları lise türü ve cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık bulunmazken; sadece ben merkezli kaygı puanlarının yaş açısından anlamlı olduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen adayı, mesleki kaygı, görev merkezli kaygı, öğrenci merkezli kaygı, ben merkezli kaygı.

JEL Kodları: I 12-129

* KOU Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Böl.

** Yrd. Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretim Üyesi/ elif.karagun@gmail.com
Bu çalışma Lisans Bitirme Projesi'nden uyarlanmıştır.

Giriş

Günümüzde toplumda rastlanılan pek çok olumsuz durumu eleştirirken eğitim eksikliğine değiniriz. Bu olumsuzluklar ister insanların yanlış bir davranışı olsun, ister mesleki bir hata veya hizmet anlayışından kaynaklı bir sorun olsun, ilk aklımıza gelen problemin eğitim eksikliğinden kaynaklı olduğu şeklindedir. Eğitim, toplumun varoluşundan günümüze dek oluşan kültürel değerlerin yeni kuşaklara aktarılmasını sağlarken; araç gereç, programlar gibi alt yapının yanında; öğretmenin niteliği de en önemli unsur olarak görülmektedir (Çelikten vd., 2005: 207-237; Karip, 2007). Öğretmenlik ise bir meslek olarak, devletin eğitim ve öğretim ile ilgili görevlerini üzerine alan özel bir uzmanlık mesleği olarak tanımlanmaktadır (Saracaloğlu, 2009: 38-54).

Öğretmenler, uzmanlık eğitimi aldıkları üniversite döneminde, teorik ve uygulamalı olarak bransa özgü derslerin yanı sıra, öğrenciye nasıl yaklaşacakları konusunda bilgi sunulan öğretmenlik formasyonuna dair dersler de almaktadırlar. Ancak öğretmen adaylarının kendi duygusal durumlarına yönelik bir yönlendirme yani rehberlik yapılmamaktadır. Bu açıdan bakıldığında; üniversite eğitiminin tamamlanması aşamasında öğretmen adaylarının mesleğini yürütme ile ilgili endişeleri, yani mesleğe yönelik duygularından olan mesleki kaygının sorgulanmasının önemli olduğu düşünülmüştür. Bu nedenle beden eğitimi ve spor öğretmenliği yapacak öğretmen adaylarının mesleklerine yönelik kaygı taşıyıp taşımadıkları belirlenmeye çalışılmıştır.

1.Meslek ve Meslek Kaygısı

Meslek, insanlara yararlı mal ve hizmet üretebilmek ve karşılığında para kazanmak için yapılan, belli bir eğitimle edinilen sistemli bilgi ve becerilere dayalı, kuralları toplumca belirlenmiş etkinlikler bütünü, insanların belli bir süre eğitim aldıktan sonra kendi hayatlarını sürdürebilmeleri amacıyla iş yaptıkları uğraşı alanı olarak tanımlanmıştır (E.Yılmaz, 2007:317-336).

Bazı eğitimciler, öğretmenlerin sınıf içinde davranış yansımalarının, ruh sağlığı ve kişilik yapısının; öğretim tekniği ve öğretmen bilgisinden daha önemli olduğunu ifade etmişlerdir (Chotas and Thoresen, 1976:159-184). Yine gelecek kuşakları yetiştirecek olan öğretmenlerin ayakları üzerine sağlam basarak mesleklerine başlamalarının büyük oranda mesleklerine karşı hissettikleri mesleki kaygılarından arınmış olmalarına bağlı olduğu ifade edilmiştir (Taşgın, 2006: 679-686).

Işık (1996), kaygıyı genel olarak tehdit edici bir durum karşısında birey tarafından hissedilen huzursuzluk, belirsizlik, korku, endişe, sıkıntı, kontrol

kaybı ve kötü bir şey olacağı beklentisiyle hoş olmayan bir duygu durumu olarak tanımlanmıştır (Aktaran: Bozdam, 2008).

Literatür taramalarında öğretmen adayı mesleki kaygısı ile ilgili olarak açık bir tanıma rastlanmamakla birlikte, öğretmen adaylarının mesleğe ilişkin kaygılarının belirli zamanlarda belirli noktalarda yoğunlaştığı ve üç alt bölümü olduğu belirtilmiştir. Fuller'e (1969) göre, öğretmenlik mesleğine ilişkin bu kaygılar: Ben-merkezli, görev-merkezli ve öğrenci-merkezli kaygılar olmak üzere üç grup olarak açıklanmıştır (Aktaran: Taşgın,2006: 679-686).

1.1.Ben-merkezli kaygı;

Ben merkezli kaygı taşıyan bir öğretmen adayının, öğretmenlik mesleğini başarı ile sürdürüp sürdüremeyeceği endişesi taşıdığı. Bu kaygının odak noktasının bireyin kendisi olduğu belirtilmiştir. Bu nedenle de sürekli olarak yoğun bir stres altında. "Acaba öğretmenlik bana göre bir meslek mi?", "Acaba öğretmenlik mesleğini her gün nasıl yapacağım?", "Acaba sınıfımda gürültü olduğunda okul müdürü ve okuldaki diğer öğretmenler hakkımda ne düşünecek?" gibi soruları sorduğu şekilde açıklanmıştır.

1.2.Görev-merkezli kaygı:

Bu kaygının odak noktasının, bireyin öğreticilik görevi oluşturduğu temel düşüncenin öğreticilik görevi üzerinde yoğunlaştığı ve iyi bir öğretici olabilme kaygısı içinde; yeni öğretim yöntemlerini, araç- gereçlerini araştırdığı belirtilmiştir. "farklı sınıf ortamlarında eğitim ve öğretim nasıl olmaktadır?", "Acaba öğretim konusunda alanımdaki yeni materyalleri, teknikleri ve fikirleri nasıl elde edebilirim?", "Acaba öğretmenlik görevimde başarılı olabilmem için bana en iyi kim yardım edebilir?" sorularını sorduğu ifade edilmiştir.

1.3.Öğrenci-merkezli Kaygı:

Bu kaygının merkezinde ise öğrencilerin olduğu ve bu kaygıyı taşıyan bir öğretmen adayının öğrencilerin bilişsel, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarını en iyi şekilde karşılamaya odaklandığı şeklinde açıklanmıştır. Bu kaygıyı yaşayan öğretmen adaylarının kendi kendilerine şu soruları sordukları belirtilmiştir. Bunlar: "Öğrenmenin mümkün, kolay ve çabuk olması için Öğrencilere nasıl yardım edebilirim?, "Acaba her bir öğrenciye nasıl yardım edebilirim ki onun için hayat-boyu öğrenmek önemli ve vazgeçilmez olsun?", "Acaba özel öğretime muhtaç veya yüksek düzeyde potansiyelli öğrencilere nasıl yardım edebilirim ki bu çocuklar öğrenmelerini okul dışında da başarı ile sürdürebilsinler?" (Aktaran: Taşgın, 2006:679-686).

Bu araştırmada da üniversite öğrencilerinin mesleki kaygı alt bölümleri; görev merkezli, öğrenci merkezli ve ben merkezli kaygı durumlarının tespiti; kaygı var ise, üniversite eğitimi sırasında bu kaygı durumlarına yönelik rehberlik çalışmaları açısından neler önerilebileceğinin belirlenmesi, öğrencilerin kişisel ve dolayısıyla mesleki verimliliğinin artırılmasında destekleyici eğitim çalışmalarına katkı sağlanması amaçlanmıştır.

2.Araştırmanın Amacı ve Önemi

Toplumunu oluşturan bireylerin yetiştirilmesinde görev alacak olan öğretmen adaylarının, öğrencilikleri devam ettiği süre içerisinde; mesleki kaygı düzeylerinin saptanıp gerekli önlemlerin alınması ve mesleki kaygıların giderilmesine yönelik yönlendirmelerle destekleyici olunması, yine öğretmen yetiştiren kurumların konu ile ilgili olarak farkındalıklarının artırılması ve mesleki kaygının azaltılmasında önleyici çalışmaların yapılması açısından önem taşır.

Bu çalışmada da beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin belirlenmesinin eğitimlerine katkı sağlayabileceği ön görülerek; mesleğe ilişkin kaygılarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır.

Bu amaç doğrultusunda yapılan araştırma, Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıfta okuyan öğretmen adaylarına, Öğretmen Adayı Mesleki Kaygı Envanteri uygulanmıştır. Bu çalışma ile eğitim kurumlarında görev alacak olan beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının öğretmenlik mesleğine yönelik olarak mesleki kaygı alt bölümlerinden; Görev Merkezli, Öğrenci Merkezli ve Ben Merkezli kaygı türlerinin; yaş, cinsiyet, ekonomik durum, mezun olunan lise türü ve akademik başarıya göre değişip değişmediği? Sorusuna yanıt aranmıştır.

Bu kapsamda, Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu son sınıfta okuyan öğretmen adaylarına; Öğretmen Adayı Mesleki Kaygı Envanteri uygulanarak mesleki kaygı alt boyutları olan; Öğrenci Merkezli, Görev Merkezli ve Ben Merkezli Kaygı, olmak üzere üç alt boyutunun sosyo-demografik özelliklere göre değerlendirilmesi yapılmıştır. Bu şekilde araştırma verileri ışığında yapılacak sonraki çalışmalar açısından yönlendirici olmak, yine eğer kaygı var ise bu kaygının giderilmesi için üniversite eğitimi süresince öğrencilere rehberlik edilmesi yönünde gerekli çalışmaların yapılmasında teşvik edici olunabileceği düşünülmüştür.

3.Yöntem

Bu araştırma betimsel bir çalışmadır. 2010-2011 eğitim-öğretim yılında Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü son

sınıfında okuyan toplam 90 öğrencinin tamamı dahil edilerek başlanmıştır. Ancak uygulama sürecinde okula devam eden, anket uygulamalarına gönüllü katılan ve anketler incelendiğinde geçerli olanlar dikkate alındığından 32'si kız, 36'sı erkek olmak üzere toplam 68 kişi ile çalışma tamamlanmıştır.

Bu araştırmada Beden Eğitimi Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin yaş, cinsiyet, mezun olunan lise türü, akademik başarı, ekonomik durum gibi değişkenlere göre değişip değişmediği sorusu ana problemi kapsamında aşağıdaki alt problemlere cevap aranmaya çalışılmıştır

- Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri cinsiyet değişkeni açısından -bir farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri yaş değişkeni açısından bir farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri aylık gelir açısından bir farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri Mezun oldukları lise türü bakımından bir farklılık göstermekte midir?
- Öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri akademik başarı açısından bir farklılık göstermekte midir?

3.1.Verileri Toplama Araçları

3.1.1.Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği

Saban ve arkadaşları (2004:198-209) tarafından, Borich'den (1996) uyarlanarak geliştirilen "Öğretmen Adayı Kaygı Ölçeği", "ben - merkezli kaygılar" (BMK), "görev - merkezli kaygılar" (GMK) ve "öğrenci - merkezli kaygılar" (ÖMK) olmak üzere üç bölümden ve toplam 45 maddeden oluşan Likert-tipi beşli dereceleme ölçeğidir. Araştırmada kullanılan Ölçekte yer alan her bölüm için madde sayısı 15 'tir. Ölçekten her bir bölüm için alınabilecek en düşük 15, en yüksek puan ise 75'tir. Öğretmen adayının bir bölümden aldığı puan değeri ne kadar yüksek olursa, öğretmen adayı o bölümün temsil ettiği meslek kaygıları da o derece yüksek düzeyde taşıyor demektir (Dilmaç, 2010: 49-65).

3.1.2.Kişisel Bilgi Formu

5 maddeden oluşan kişisel bilgi formu, öğrenciyi sosyo-ekonomik ve kişisel özellikleriyle tanımak amacıyla kaynak taraması sonucu araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

3.2.Verilerin Analizi

Elde edilen veriler istatistiksel açıdan SPSS 13.00 Paket programında analiz edilmiş, manidarlığı 0,05 düzeyinde sınanmıştır. İstatistiksel analiz aşamasında öğretmen adaylarının kişisel özellikleri betimleyici frekans ve yüzde dağılımları çıkarılmıştır. Öğretmen adaylarının kaygı ölçeğinden elde ettikleri puanların belirlenmesinde X ve Ss değerleri kullanılmıştır, Yapılan normallik sınavına göre, verilerin normal dağılım gösterdiği belirlenmiş ve ikili küme karşılaştırmaları için bağımsız grup-t testi, üç veya daha fazla küme karşılaştırmaları için tekyönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır.

4.Bulgular

Üniversite son sınıfta okuyan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmen adaylarının mesleki kaygılarına ilişkin elde edilen bulgular bu bölümde tablolar halinde verilmiş ve araştırma sorularına göre alt başlıklar halinde analiz edilerek yorumlanmıştır.

4.1.Öğretmen Adaylarının Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular

Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretmen adaylarının sosyo demografik özelliklerinden yaş, cinsiyet, ailenin sahip olduğu toplam aylık gelir durumlarına ilişkin bulgular tablo-1’de; eğitim durumlarına ait, mezun olduğu lise türü, akademik ortalamaya ilişkin veriler de Tablo-2’de verilmiştir.

Tablo 1: Örneklem Grubu Sosyo-Demografik Özelliklerine ilişkin frekans ve yüzdelik dağılımları

PARAMETRELER		N		Toplam	
				N	%
Cinsiyet	Erkek	36	52,9	68	100
	Kadın	32	47,1		
Yaş	21-25	56	82,4	68	100
	26-30	12	17,6		
Aylık Gelir	500TL’den az	1	1,5	68	100

	501-1000 TL arası	20	29,4		
	1001-1500 TL arası	35	51,5		
	1500 TL'den fazla	12	17,6		

Bilgi Formu sayısal dağılımları ve yüzdeleri (Tablo-1) incelendiğinde; cinsiyet açısından araştırmaya katılan öğretmen adaylarının % 52,9'u erkek, % 47,1'inin ise kız öğrenci olduğu; yaş açısından baktığımızda % 82,4'ü 21-25; % 17,6'sının ise 26-30 yaş aralığında olduğu belirlenmiştir. Bu öğrencilerin % 1,5'i 500 TL'den az, %29,4'ü 501-1000 TL arası, %51,5'i 1001-1500TL arası ve % 17,6'sının ise 1500 TL'den fazla aylık gelirleri olduğunu belirtmiştir.

Tablo 2: Örneklem Grubu Eğitim Durumu Özelliklerine ilişkin frekans ve yüzdeleri dağılımları

PARAMETRELER		N		Toplam	
		%	%	N	%
Mezun Olunan Lise Türü	Genel Lise	46	67,6	68	100
	Meslek Lisesi	13	19,1		
	Anadolu Lisesi	9	13,2		
Akademik Ortalama	2.00 - 2.49	17	25,0	68	100
	2.50 - 2.99	43	63,2		
	3.00 - 3.49	8	11,8		

Öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne baktığımızda % 67,6'sı genel lise, % 19,1'i meslek lisesi ve %13,2'sinin ise Anadolu lisesi türünden mezun olan öğrencilerin; % 25'inin 2.00-2.49; %63,2'sinin 2.50-2.99; %11,8'inin ise 3.00-3,49 akademik ortalamaya sahip oldukları görülmüştür.

4.2.Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Mesleki Kaygı Alt Bölümlerine İlişkin Bulgular

Tablo 3: Öğretmen adaylarının Mesleki Kaygı Ölçeği Alt Bölüm Puanlarının Cinsiyet Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Kaygı Türü	cinsiyet	N	X	Ss	t değeri	P değeri
GMK*	Erkek	36	36,17	13,4	1,66	0,102
	Kadın	32	42,28	17		
ÖMK**	Erkek	36	35,36	12,2	0,158	0,138
	Kadın	32	40,81	16,6		
BMK***	Erkek	36	35,97	13,2	1,126	0,264
	Kadın	32	40,13	17,09		
Toplam	Erkek	36	107,50	37,7	1,492	0,140
	Kadın	32	123,2	48,9		

GMK*Görev Merkezli Kaygı, ÖMK**Öğrenci Merkezli Kaygı, BMK***Ben Merkezli Kaygı

Cinsiyet değişkenine göre alt düzeyler ayrılmadan toplamda bakıldığında bayan öğrencilerin aldıkları mesleki kaygı toplam puan ortalamaları ($X=123,2$) erkek öğrencilere ($X=107,50$) göre daha yüksek olmasına rağmen yapılan istatistiksel analiz sonucunda öğrencilerin mesleki kaygılarının cinsiyete göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p=0,140$ $p>0,05$) bulunmuştur.

Mesleki kaygı alt türleri cinsiyet değişkenine göre değerlendirdiğimizde bayan öğrencilerin Görev merkezli kaygı puan ortalamasının ($X=42,28$) erkek öğrencilere ($X=36,17$) göre daha yüksek olduğu, bulunan bu fark istatistiksel açıdan analiz edildiğinde anlamlı olmadığı ($p=0,102$ $p>0,05$). Öğrenci merkezli kaygı puanları incelendiğinde de bayan öğrencilerin kaygı puanları ($X= 40,81$) erkek öğrencilere ($X=35,36$) göre daha yüksek olmasına rağmen aradaki farkın anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p=0,138$ $p>0,05$). Ben merkezli kaygı puanları açısından da bayan öğrencilerin kaygı puanları ($X=40,13$) erkek öğrencilere ($X=35,97$) göre daha yüksek olmasına rağmen bulunan bu farkın da diğer kaygı puan türlerinde olduğu gibi istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmüştür ($p=0,264$ $p>0,05$).

4.3.Öğretmen Adaylarının Yaş Değişkenine Göre Mesleki Kaygı Alt Bölümlerine İlişkin Bulgular

Tablo 4: Öğretmen adaylarının Mesleki Kaygı Ölçeği Alt Bölüm Puanlarının Yaş Değişkenine Göre T Testi Sonuçları

Kaygı Türü	Yaş grubu	N	X	Ss	t değeri	P değeri
GMK*	21-25Yaş	56	40,1	15,7	1,260	0,212
	26-30Yaş	12	34,02	12,9		
ÖMK**	21-25Yaş	56	39,0	14,8	1,317	0,192
	26-30Yaş	12	32,7	15,8		
BMK***	21-25Yaş	56	39,6	15,2	2,036	0,046
	26-30Yaş	12	30,0	12,8		
Toplam	21-25Yaş	56	118,7	43,8	1,602	0,114
	26-30Yaş	12	96,7	40,3		

GMK*Görev Merkezli Kaygı, ÖMK**Öğrenci Merkezli Kaygı, BMK***Ben Merkezli Kaygı

Öğrencilerin toplam mesleki kaygı puanlarının yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermediği ($p=0,114$ $p>0,05$); yaşa göre kaygı alt türlerine bakıldığında, Görev merkezli kaygı puanları 21-25 yaş arasındakilerin puanı ($X=40,1$) 26-30 yaş aralığındakilere ($X=34,02$) göre daha yüksek; yine benzer şekilde Öğrenci merkezli kaygı puanları da 21-25 yaş aralığındakilerin puanları ($X=39,0$), 26-30 yaşlarındaki öğrencilerin kaygı puanlarına ($X=32,7$) göre daha yüksek olduğu, bulunan bu farkın da istatistiksel açıdan analiz edildiğinde hem görev merkezli ($p=0,212$ $p>0,05$) hem de öğrenci merkezli kaygı ($p=0,192$ $p>0,05$) puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı olmadığı görülmesine rağmen ben merkezli kaygı puanları ortalamalarına baktığımızda 21-25 yaşlarındaki öğrencilerin Ben merkezli kaygı puanları ($X=39,6$), 26-30 yaşlarındaki öğrencilerin puanlarına ($X=30,0$) göre daha yüksek bulunmuş bulunan bu fark istatistiksel açıdan analiz edildiğinde anlamlı olduğu görülmüştür ($p=0,046$ $p<0,05$).

4.4.Öğretmen Adaylarının Aylık Gelir Değişkenine Göre Mesleki Kaygı Alt Bölümlerine İlişkin Bulgular

Tablo 5: Ailenin Sahip Olduğu Aylık Gelirine Göre Mesleki Kaygı Alt Bölümlerine İlişkin Ortalama ve Standard Sapma Değerleri

Kaygı Türü	Ekonomik Durum	N	X	Ss	P değeri
GMK*	500TL'den az	1	37	-	0,655
	501-1000TL	20	42,65	17,11	
	1001-1500TL	35	37,14	13,98	
	1500TL üstü	12	38,75	17,04	
ÖMK**	500TL'den az	1	44	-	0,809
	501-1000TL	20	46,40	17,44	
	1001-1500TL	35	36,63	11,34	
	1500TL üstü	12	37,08	17,016	
BMK***	500TL'den az	1	35	-	0,190
	501-1000TL	20	44,1	16,62	
	1001-1500TL	35	35,51	13,41	
	1500TL üstü	12	34,83	16,57	
Toplam	500TL'den az	1	116,0	-	,527
	501-1000TL	20	127,2	48,35	
	1001-1500TL	35	109,2	39,13	
	1500TL üstü	12	110,6	49,88	

GMK*Görev Merkezli Kaygı, ÖMK**Öğrenci Merkezli Kaygı, BMK***Ben Merkezli Kaygı

Öğretmen adayı toplam mesleki kaygı puanı gelir durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüş ($p=0,527$ $p>0,05$). Alt türler açısından bakıldığında görev merkezli kaygı puanları 500 TL'den az gelirden $X=37$; 501-1000 TL arasında gelirden $X=42,65$; 1001-1500 TL arası gelirden $X=37,14$; 1500 TL'den fazla gelirden ise $X=38,75$ olarak gözlenmiştir. Öğrenci merkezli kaygı düzeyine ait puanların 500 TL'den az gelire sahip olanların $X=44$; 501-1000 TL arasında gelirden $X=46,40$; 1001-1500 TL arası gelirden $X=36,63$; 1500 TL'den fazla gelirden ise puan ortalamaları $X=37,08$ olarak gözlenmiştir. Ben merkezli kaygı düzeyine ait puanların ise, 500 TL'den az gelirden $X=35$; 501-1000 TL arasında gelirden $X=41,1$; 1001-1500 TL arası gelirden $X=35,51$; 1500 TL'den fazla gelirden ise $X=34,83$ olarak gözlenmiştir. Aylık gelir durumu ile mesleki kaygı alt bölümleri; görev merkezli kaygı ($p=0,655$ $p>0,05$), öğrenci merkezli kaygı ($p=0,809$ $p>0,05$) ve ben merkezli kaygı ($p=0,190$ $p>0,05$) puanları ortalamaları arasındaki farkların anlamlı olmadığı görülmüştür.

4.5. Mezun Olunan Lise Türüne Göre Mesleki Kaygı Alt Bölümlerine İlişkin Bulgular

Tablo 6: Mezun Olunan Lise Türüne Göre Mesleki Kaygı Alt Bölüm Puanlarına İlişkin Ortalama ve Standard Sapma Değerleri

Kaygı Türü	Mezun Olunan Lise Türü	N	X	Ss	P değeri
GMK*	Genel (Düz) Lise	46	41,54	14,44	0,145
	Meslek Lisesi	13	34,69	18,13	
	Anadolu Lisesi	9	32,56	13,9	
ÖMK**	Genel (Düz) Lise	46	39,87	14,80	0,269
	Meslek Lisesi	13	35,31	17,25	
	Anadolu Lisesi	9	35,78	12,29	
BMK***	Genel (Düz) Lise	46	39	15,44	0,382
	Meslek Lisesi	13	38,69	15,28	
	Anadolu Lisesi	9	31,33	13,68	
Toplam	Genel (Düz) Lise	46	120,4	42,7	0,258
	Meslek Lisesi	13	108,6	48,5	
	Anadolu Lisesi	9	95,66	39,6	

GMK*Görev Merkezli Kaygı, ÖMK**Öğrenci Merkezli Kaygı, BMK***Ben Merkezli Kaygı

Mezun olduğu lise türüne göre baktığımızda toplam mesleki kaygı puanları arasındaki farkın anlamlı olmadığı görülmüş ($p=0,258$ $p>0,05$). Alt türler açısından bakıldığında, görev merkezli kaygı düzeyine ait puanların genel lisede $X=41,54$; meslek lisesinde $X=34,69$; Anadolu lisesinden mezun olanlarda da $X=32,56$ olarak gözlenmiştir. Öğrenci Merkezli kaygı puanları genel lisede $X=39,87$; meslek lisesinde $X=35,31$ ve Anadolu lisesinde de $X=31,78$ olduğu, Ben merkezli kaygı açısından, genel lisede $X=39$; Meslek lisesinde $X=38,69$; Anadolu lisesi mezunlarında ise $X=31,33$ olarak gözlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğretmen adaylarının mesleki kaygı alt bölümleri; görev merkezli kaygı ($p=0,145$ $p>0,05$), öğrenci merkezli kaygı ($p=0,269$ $p>0,05$), Ben merkezli kaygı ($p=0,382$ $p>0,05$) düzeylerinin mezun olduğu lise türüne göre anlamlı farklılık bulunmamıştır.

4.6. Öğretmen Adaylarının Akademik Ortalama ile Mesleki Kaygı Alt Bölümlerine İlişkin Bulgular

Tablo 7: Akademik Ortalamaya göre mesleki kaygı alt bölüm puanlarının Ortalama ve Standard Sapma Değerleri

Kaygı Türü	Akademik Ortalama	N	X	Ss	P değeri
GMK*	2,00-2,49	17	46,24	15,62	0,080
	2,50-2,99	43	36,47	15,17	
	3,00-3,49	8	37,63	12,16	
ÖMK**	2,00-2,49	17	42,59	14,612	0,343
	2,50-2,99	43	36,30	15,55	
	3,00-3,49	8	36,75	12,92	
BMK***	2,00-2,49	17	45,53	14,54	0,056
	2,50-2,99	43	34,44	15,15	
	3,00-3,49	8	35,13	12,78	
Toplam	2,00-2,49	17	134,3	41,09	0,105
	2,50-2,99	43	108,2	44,46	
	3,00-3,49	8	109,5	36,94	

GMK*Görev Merkezli Kaygı, ÖMK**Öğrenci Merkezli Kaygı, BMK***Ben Merkezli Kaygı

Akademik ortalama açısından mesleki kaygı toplam puan ortalamaları arasındaki farkın anlamlı olmadığı ($p=0,105$ $p>0,05$); Görev merkezli kaygı açısından akademik ortalaması 2.00-2.49 olanlarda $X=46,24$; 2,50-2.99'da $X=36,47$; 3.00-3.49 olanlarda $X=37,63$ olarak gözlenmiştir. Öğrenci merkezli kaygı puanları akademik ortalaması 2.00-2.49 olanlarda $X=42,59$; 2,50-2.99 olanlarda $X=36,30$; 3.00-3.49 arası olanlarda da $X=36,75$ olarak bulunmuştur. Ben merkezli kaygı düzeyleri de 2.00-2.49 akademik ortalamaya sahip olanlarda $X=45,53$; 2,50-2.99 ortalamada $X=35,44$ ve 3.00-3.49 ortalamaya sahip olanlarda ise $X=35,13$ olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlara göre hem öğrenci merkezli kaygı ($p= 0,343$ $p>0,05$), hem görev merkezli kaygı($p=0,08$ $p>0,05$), hem de ben merkezli kaygı ($p=0,056$ $p>0,05$) puanları arasında farkların istatistiksel açıdan anlamlı olmadığı görülmüştür.

5.Tartışma

Bu bölümde alt problemlere yönelik bulgular bölümünde belirtilen başlıklara ve araştırma yöntemine bağlı kalınarak tablolarda belirtilen veriler sırasıyla yorumlanmıştır

Ülkemizin değerleri açısından bakıldığında kızlar üzerinde aile ve yaşadıkları çevrenin daha etkili olması dolayısıyla, kızların erkeklere göre

daha yüksek kaygı düzeyi göstermeleri yönünde bir sonuç beklentisi olduğu belirtilmiştir (Bozdam 2008; Akgün vd. 2007: 283-299). Cinsiyet değişkenine göre öğretmen adayı mesleki kaygı düzeylerini araştıran çalışmalara baktığımızda; kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha kaygılı olduğu saptanmıştır (Akgün vd., 2007: 283-299; Bozdam 2008; Dilmaç 2010:49-65; Saban vd., 2004: 198-209; Taşgın 2006: 679-686). Literatür çalışmalarında sadece mesleki kaygı açısından değil sürekli kaygı açısından da kızların erkeklere göre daha yüksek düzeyde kaygı taşıdıkları belirlenmiştir (Sekmenli, 2000). Bizim yaptığımız çalışma bulgularına (Tablo-3) baktığımızda cinsiyet değişkeni açısından mesleki kaygı ölçeği alt bölümleri olan görev merkezli kaygı, ben merkezli kaygı, öğrenci merkezli kaygı ve toplam mesleki kaygı puanları istatistiksel açıdan anlamlı olmasa da puan ortalaması açısından kız öğrencilerin erkeklere oranla daha yüksek kaygıya sahip olduğu görülür. Kız öğrencilerin mesleki kaygı puanları erkek öğrencilere göre yüksek olmasını literatür bilgiler ışığında yorumlayacak olursak; erkeklerin kendini suçlama ve hayal etme düzeylerinin düşük olduğu (Aysan, 1998; Oral 1994), yine erkeklerin problemle başa çıkmada doğrudan harekete geçtikleri, böylece stresle başa çıkmada kızlara göre daha başarılı ve iyimser oldukları (Folkman and Lazarus 1980:219-239; N. E., Yılmaz, 1993; Oral 1994; Akbağ 2000; Aksaç 2004:164-170), yine utangaçlık ve çekingen davranışın kadınlarda özendirildiği ve iyi kabul gördüğü, erkeklerde ise bir eksiklik olarak algılandığı (Sayar vd. 2000: 163-169) bilgisinden hareketle toplumumuzda erkeklerin diğer konularda olduğu gibi kaygı duygusunu da dışa vurumda baskılayıcı olabileceği, kızların ise toplumsal öğrenmenin bir sonucu olarak duygularını rahatlıkla dışa vurarak ifade etmelerinin kızların mesleki kaygı puanlarının erkeklere oranla daha yüksek bulunmasında bir faktör olabileceğini düşündürmüştür.

Literatür çalışmalarına baktığımızda; öğretmen adaylarının ben merkezli, görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygı düzeylerine ait puan ortalamalarının yaş durumuna göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği belirtilmiş. Mesleki kaygının yaş büyümesine paralel olarak azalmasının nedeni olarak da yaş büyümesiyle deneyimin artması ve dolayısıyla kaygılarını daha fazla kontrol altında tutabildiği gösterilmiştir (Bozdam, 2008; Saban vd., 2004:198-209). Bizim yaptığımız çalışmanın sonuçlarını yaş açısından değerlendirdiğimizde (Tablo-4), öğretmen adaylarının görev merkezli ve öğrenci merkezli kaygı düzeylerine ait puan ortalamaları yaşa göre anlamlı bir farklılık göstermezken; ben merkezli kaygı düzeyi puan ortalamalarının yaş değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Puan ortalamalarına baktığımızda 21-25 arasında kalan öğrencilerin puan ortalamalarının 26-30 yaşa göre yüksek olduğu, yani yaş arttıkça mesleki kaygıda azalma olduğu. Bu durumda da hayatla ilgili deneyim sahibi olma sonucunda kendine güven duygusunun artışı ve

dolayısıyla yaşamı üzerinde kontrolü olduğu duygusunun gelişiminin kaygı ile baş etmede destekleyici olabileceğini düşündürmüştür.

Yine kaygı ile ilgili yapılan çalışmalar üst sosyo-ekonomik düzeyde bulunan öğrencilerin alt ve orta sosyo-ekonomik düzeyde bulunan öğrencilere göre daha düşük kaygı düzeyine sahip olduklarını göstermiştir. Yine alt sosyo-ekonomik düzeydeki öğrencilerin en yüksek seviyede kaygıya sahip oldukları, yani mesleki kaygının aylık gelir azlığında yüksek olduğu belirlenmiştir (Özsarı, 2008; Sekmenli, 2000).

Bizim araştırma bulgularımıza (Tablo-5) baktığımızda ekonomik durumu düşük olan öğrencilerin kaygı düzeyi puan ortalamaları diğer gelir gruplarına göre daha yüksek bulunurken; istatistiksel açıdan kaygı düzeyleri arasındaki bulunan bu farkın anlamlı olmadığı ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre, öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin aylık gelir değişkeninden etkilenmediğini, görev merkezli, öğrenci merkezli ve ben merkezli kaygı durumlarının birbirine benzerlik gösterdiğini söyleyebiliriz. Literatür çalışmalarına baktığımızda bizim sonuçlarımızla benzer çalışmaların da mevcut olduğu görülür (Çakmak ve Hevedanlı, 2004; Akkaya, 1999).

Literatüre baktığımızda mezun olunan lise türü ile mesleki kaygı arasında anlamlı bir ilişki olduğunu belirleyen araştırmaların yanı sıra (Dilmaç, 2010:49-65; Özsarı, 2008); mezun olunan lise türü ile mesleki kaygı düzeyi arasında bir ilişki olmadığını belirleyen çalışmalar da mevcuttur (Saracaloğlu 2009: 38-54).

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerine ait puan ortalamalarının mezun oldukları lise türü değişkenine göre farklılaşp farklılaşmadığı incelendiğinde (Tablo-6); öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin mezun oldukları lise türü değişkeni açısından; görev merkezli öğrenci merkezli ve ben merkezli kaygı düzeylerine ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

Üniversite öğrencileriyle yapılan bir çalışmada okunan alana göre de mesleki kaygı puanlarının değiştiği; özellikle özel yetenek sınavı ile öğrenci alan bölümde eğitim gören öğrencilerin kaygı düzeylerinin, diğer bölümlerde eğitim gören öğrencilerin kaygı düzeylerinden daha düşük olduğu literatür çalışmalarında rastlanır (Bozdam 2008). Yaptığımız çalışmada mesleki kaygı düzeyinin beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarında çok fazla bulunmaması; okudukları bölümde egzersiz ve hareket imkanı olması sonucu olabileceği, özellikle aerobik egzersizin yarışmacı bir ruha kavuşmadığı için bireyin kendine olan inancını arttırdığından, kaygı ile baş etmede destekleyici olduğu (Plante et.al.,2000:181-192; Ong et.al. 2003: 133-137; Steptoe et. al. 1989: 537-547) literatür bilgisini

de dikkate alarak yorumladığımızda; özel yetenek sınavı ile öğrenci kabul eden Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının genel olarak kaygı düzeylerinde anlamlı bir farklılık olmamasının açıklaması olarak düşünülebilir.

Üniversite eğitimi özellikle aileden uzak bir yerde sürdürülüyorsa ekonomik açıdan maliyetli olduğu bilinir. Bozkurt (2004)'a göre aileler çocuklarına maddi ve manevi olanak sundukça yüksek başarı beklentisine girmekte ve dolayısıyla bu durumun da çocukların psikolojilerini olumsuz yönde etkilediğini belirtmiştir (Aktaran: Akgün vd., 2007: 283-299). Bu bilgiler ışığında bakıldığında ve üniversitede öğrenci olmanın maliyeti de düşünülürse akademik açıdan başarılı veya başarısız olmanın anlamı açıktır. Bizim araştırma bulgularına baktığımızda ise (Tablo-7) bu bilgileri desteklemeyen sonuçlar elde edildiği görülür. Araştırma verileri incelendiğinde beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeyleri gerek toplam puanlar açısından gerekse görev merkezli, öğrenci merkezli ve ben merkezli kaygı düzeylerine ait puanları açısından; akademik ortalama değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Yani öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin akademik ortalama değişkeninden etkilenmediği söylenebilir. Bulgularımızı literatür verileri ile karşılaştırdığımızda bizim bulgularımıza benzer sonuçları olan araştırmaların (Çakmak ve Hevedanlı, 2005: 115-127) yanı sıra; öğrencilerin lisans dönemi not ortalamaları düştükçe kaygı puanlarında bir artış olduğunu, başarı düzeyine göre kaygı düzeyinin değiştiğini, başarı düzeyi arttıkça kaygı düzeyinin azaldığını ifade eden araştırmalar da mevcuttur (Akgün vd., 2007: 283-299; Akkaya, 1999; Alisinaoğlu ve Ulutaş, 2000: 15-19; Saracaloğlu vd., 2009:38-54; Surtees et. al. 2002:21-38).

Akgün ve arkadaşları (2007: 283-299) tarafından yapılan araştırmada, özellikle başarı durumları iyi olan öğrencilerin başarı düzeyleri orta ve düşük olan öğrencilere göre daha az kaygılı olduğuna dair anlamlı farklılıklar saptanmıştır. Bununla birlikte başarı durumları çok iyi olan öğrencilerin kaygı düzeyleri ile başarı durumları iyi olan öğrencilerin kaygı düzeyleri arasında ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür (Akgün vd., 2007: 283-299).

Sonuç

Araştırma bulguları değerlendirildiğinde; öğrencilerin sosyo demografik özelliklerinden; ekonomik durum, akademik ortalama, mezun oldukları lise türü ve cinsiyet açısından görev merkezli, öğrenci merkezli ve ben merkezli kaygı düzeyinde anlamlı bir farklılık bulunmazken; sadece ben merkezli kaygı puanlarının yaş açısından anlamlı olduğu görülmüştür. Genel olarak mesleki kaygı puanlarının anlamlı olarak farklılaşmaması;

öğretmen adaylarının eğitimleri süresince kazanmış oldukları bilgi, beceri ve deneyimler sonucu öğretmenlik mesleğinin görev ve sorumlulukları hakkında fikir sahibi oldukları, sadece mesleğe atanma süreci öncesinde bu meslekte başarılı olup olmayacakları konusunda kaygılandıkları ifade edilmektedir (Taşgın 2006:679-686).

Stresle baş etmede; egzersiz yapmanın önemli olduğu, düzenli yapılan egzersizlerin duygu ve düşünceleri olumlu yönde etkilediği; kaygı azaltıcı ve hatta engelleyici olduğunu (Baltaş ve Baltaş,1993:310; Baltaş, 1996:229-235). psikolojik sağlık açısından benlik saygısını arttırdığını araştırmalar ortaya koymuştur (Gökçe, 2004:128-135; Karagün vd.,2010:139-144; Steptoe et all, 1989:537-547). Yine egzersizle salgılanan hormonlar sayesinde aile ve mesleki kaygılardan uzaklaşıldığı (Karatosun, 2006) bilgileri ile bakıldığında, beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümünde okumak egzersiz yapma fırsatı sağladığından; cinsiyet, ekonomik durum, akademik ortalama, mezun olunan lise türü gibi değişkenlere göre mesleki kaygı alt bölümlerine ilişkin anlamlı sonuçların bulunmamasının nedeni olarak düşünülebilir.

Kaynakça

- Akbağ, Müge (2000). Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Üniversite Öğrencilerinde Olumsuz Otomatik Düşünceler, Transaksiyonel Analiz Ego Durumları ve Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Aksaç, Sinem (2004). "Ergenlerde Stresle Başa Çıkma Tarzları ile Cinsiyet Arasındaki İlişki". Türk Psikoloji Bülteni, Eylül- Aralık(34-35): 164-170.
- Akgün, Abuzer ve Selahattin Gönen, Murat Aydın (2007). "İlköğretim Fen Ve Matematik Öğretmenliği Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi" Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 6 (20):283-299,<http://asosindex.com/journal-article-fulltext?id=1757&part=1> /1.10. 2012.
- Akkaya, Şükrü (1999). "Üniversite Son Sınıftaki Öğrencilerin Kaygılarını Etkileyen Etmenler" . 19 Mayıs Üniversitesi, Psikolojik Danışma ve Rehberlik Bölümü. <http://www.belgeler.com/blg/4a1/niversite-son-siniftaki-rencilerin-kaygilarini-etkileyen-etmenler> / 01. 09. 2012

Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin İncelenmesi: Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Son Sınıf Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma •109

- Alisinanoglu, Fatma ve İlkey Ulutas (2000). "Çocuklarda Kaygı ve Bunu Etkileyen Faktörler". Milli Eğitim Dergisi, 145: 15-19.
- Aysan, Ferda (1998). Lise Öğrencilerinin Stres Yaşantısında Kullandıkları Başa Çıkma Stratejilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.
- Baltaş, Acar ve Zuhal Baltaş (1993). Stres ve Başa Çıkma Yolları. Remzi Kitabevi 14. Basım. İstanbul.
- Baltaş, Acar (1996). "Stres ile başa çıkma yolları ve iş hayatında stres". IX. Ulusal Psikoloji Kongresi Bilimsel Çalışmaları. İstanbul. s.: 229-235.
- Bozdam, Ahmet (2008). "Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi".Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Chotas, Thomas J. and Carl E. Thoresen, (1976). Teacher Anxiety: A Review With Recommendations. Review of Educational Research, Spring. 46 (2): 159-184
- Çakmak, Özlem ve Murat Hevedanlı (6-9 Temmuz 2004). "Biyoloji Öğretmen Adaylarının Kaygılarını Etkileyen Etmenler". XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Malatya.
- Çakmak, Özlem ve Murat Hevedanlı (2005). "Eğitim ve Fen-Edebiyat Fakülteleri Biyoloji Bölümü Öğrencilerinin Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi". Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi, 4 (14): 115-127. www.e-sosder.com/ 01.09. 2012.
- Çelikten, Mustafa ve Mustafa Şanal, Yeliz Yeni (2005). "Öğretmenlik Mesleği ve Özellikleri". Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 19(2): 207-237.
- Dilmaç, Oğuz (2010). "Görsel Sanatlar Öğretmeni Adaylarının Kaygı Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi" Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 24: 49-65.
- Folkman, Susan and Richard S. Lazarus (1980). "An Analysis Of Coping in A Middle Aged Community Sample". Journal Of Health And Social Behavior, 21: 219-239.
- Gökçe, Sinem Fatoş (2004). "Stres Yönetimi: Bedene Yönelik Teknikler". Türk Psikoloji Bülteni, 10 (34-35): 128-135.

- Karagün, Elif ve Mustafa Yıldız, Zekiye Başaran vd.(2010). "Sosyal Fobi Özellikleri Gösteren Üniversite Öğrencilerinde Rekreatif Aktivitelerin Fobik Tutumlar Üzerine Etkisinin Araştırılması". Anadolu Psikiyatri Dergisi; 11:139-144.
- Karatosun, Hilmi (2006). "Egzersizin Yararları, Egzersiz Nedir? Egzersiz Seçimi ve Uygulama". <http://www.sporfizyolojisi.com/egzersiz-yararlari-zararlari.html> [Www.Sporfizyo.Com./03.09. 2012.
- Karip, Emin (2007). "Önsöz". Ed. Emin Karip. Eğitim Bilimine Giriş. Pegem A Yayıncılık, Ankara.
- Ong, Lephuong and Wolfgang Linden, Sandra Young (2003). "Stress Management: What is it?". Journal of psychomatic research, (56): 133-137.
- Oral, Atiye (1994). Ergenlerde Stres Kaynakları ve Başetme Yolları, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özsarı, İsmail (2008). Eğitim Fakültesi Son Sınıf Öğrencilerinin KPSS Merkezi Sınavı Odaklı Gelecek Kaygıları Ve Mesleki Beklentileri. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İlköğretim Anabilim Dalı, İstanbul.
- Plante, Thomas. G. and Laura Coscarelli, Deanna Caputo et. al. (2000). "Perceived Fitness Predicts Daily Coping Better Than Physical Activity Or Aerobic Fitness". International Journal Of Stress Management, 7 (3): 181-192.
- Saban, Ahmet ve İsa Korkmaz, Sait Akbaşlı (2004). "Öğretmen Adaylarının Mesleki Kaygıları". Eğitim Araştırmaları, 17(5): 198-209.
- Saracaloğlu, Asuman Seda ve Orhan Kumral, Ahmet Kanmaz (2009). "Ortaöğretim Sosyal Alanlar Öğretmenliği Tezsiz Yüksek Lisans Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Yeterlilikleri, Kaygıları ve Akademik Güdülenme Düzeyleri". Yüzüncüyıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 4: 38-54.
- Sayar, Kemal ve Mustafa Solmaz, Mücahit Öztürk vd. (2000). "Yaygın Sosyal Fobi Hastalarında Çekingen Kişilik Bozukluğu Ve Psikopatolojiye Etkileri". Klinik Psikiyatri, 3: 163-169.
- Sekmenli, Tarık (2000). Lise 1. Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Olgunluk Düzeyleri İle Sürekli Kaygı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi, Bilim Uzmanlığı Tezi, İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.

- Steptoe, Andrew and Sara Edwards, Jennifer Moses et. al. (1989). "The Effects of Exercise Training On Moods And Percieved Coping Ability İn Anxious Adults From The General Population". Journal Of Psychosomatic Research, 5(33): 537-547.
- Surtees, Paul G. And Nicholas Will J. Wainwright, Paul .D.P. Pharoah (2002). "Psychosocial Factors and Sex Differences in High Academic Attainment at Cambirdge University". Oxford Review of Education, 28 (1): 21-38.
- Taşğın, Özden (2006). Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğretmen adaylarının mesleki kaygı düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi" Selçuk Üniversitesi, Kastamonu Eğitim Dergisi, 14(2):679-686.
- Yılmaz, Ercan (2007). "Bir Meslek Olarak Öğretmenlik" . 12. Bölüm. Ed. Emin Karip. Eğitim Bilimine Giriş. Pegem A Yayıncılık: 317- 336 Ankara.
- Yılmaz, Erseven Nurgül (1993). Üniversite Öğrencilerinde Stres Düzeyleri, Psikopatoloji ve Stresle Başaçıkma, Yüksek lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

**ASSESSMENT OF OCCUPATIONAL ANXIETY LEVELS OF
PRESERVICE TEACHERS: A RESEARCH ON THE STUDENTS IN
THEIR FINAL YEAR AT THE SCHOOL OF PHYSICAL EDUCATION
AND SPORTS AT KOCAELİ UNIVERSITY**

Sadık DURSUN*
Elif KARAGÜN**

Abstract

This study has been carried out for the purpose of seeing whether the pre-service teachers in their final year at the School of Physical Education and Sports at Kocaeli University have occupational anxiety in the process before starting the profession and if so, assessing it according to the age, monthly income, academic achievement, gender and the type of school they graduated from. To that end, 68 pre-service teachers in their final year at the School of Physical Education and Sports at Kocaeli University have been included in the scope of the research. As well as socio-demographic characteristics, Pre-service Teacher Anxiety Scale by which occupational anxiety levels are determined, has been applied. Consequently, while there is no significant difference in terms of the students' socio-demographic characteristics, job centered anxiety, learner centered anxiety, and ego centered anxiety, economic condition, academic average, the type of the high school they graduated from and gender, it has been observed that only ego centered anxiety points are significant in terms of age.

Key words: Pre-service Teacher, professional concerns, job centered anxiety, ego centered anxiety, learner centered anxiety.

JEL Codes: I 12 - 129

* KOU Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Böl.

** Yrd. Doç. Dr. Kocaeli Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğretim Üyesi/ elif.karagun@gmail.com